

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 53.

Vydána dne 7. července 1947.

Cena Kčs 1.80.

O B S A H:

(117.—119.) 117. Z á k o n o jednorázových mimořádných přídavech k důchodům z veřejnoprávního sociálního pojištění pro rok 1946. — 118. Z á k o n o plnění závazků znějících na říšské marky na Slovensku a v poměru mezi zeměmi Českou a Moravskoslezskou a Slovenskem. — 119. Vyhláška o úplném znění zákonných ustanovení o právu chudých.

117.

Z á k o n

ze dne 11. června 1947

o jednorázových mimořádných přídavech k důchodům z veřejnoprávního sociálního pojištění pro rok 1946.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) K důchodům z invalidního a starobního, pensijního a provisiho pojištění, na jejichž výplatu měl oprávněný nárok v prosinci 1946, se poskytují pro rok 1946 tyto jednorázové přídavky:

- k důchodu invalidnímu a starobnímu Kčs 600.—,
- k důchodu vdovskému a vdoveckému Kčs 400.—,
- k důchodu sirotčímu, rodičů a jiných pozůstalých Kčs 200.—,
- k přídavku na děti (vychovávajícímu příplatku) Kčs 200.—.

Přídavek se neposkytuje k starobním odměnám z provisiho pojištění.

(2) Požívá-li oprávněná osoba několika důchodů uvedených v odstavci 1, poskytuje se jí pouze přídavek nejvyšší. Přídavek podle tohoto zákona nepřísluší poživatelům odpočivných a zaopatřovacích platů z prostředků veřejných, leč by přídavek podle tohoto zákona byl vyšší; dále nepřísluší zaměstnaným důchodcům, jestliže měli ze svého zaměstnání nárok na plný vánoční příspěvek v roce 1946.

§ 2.

(1) K důchodům z úrazového pojištění, na jejichž výplatu měl oprávněný nárok v prosinci 1946, se poskytují pro rok 1946 tyto jednorázové přídavky:

- a) k důchodu zraněného se ztrátou schopnosti k výdělku 100% Kčs 600.—,
- b) k důchodu zraněného s menší ztrátou schopnosti k výdělku, nejméně však se ztrátou schopnosti 50%, poměrná část z částky Kčs 600.—, která odpovídá míře zmenšení schopnosti k výdělku,
- c) k důchodu vdovskému a vdoveckému Kčs 400.—,
- d) k důchodům ostatních oprávněných osob Kčs 200.—.

(2) Přídavek se neposkytuje osobám, které měly nárok na jednorázový přídavek již z důchodového pojištění, poživatelům odpočivných a zaopatřovacích platů z prostředků veřejných, leč by přídavek podle tohoto zákona byl vyšší, jakož i zaměstnaným důchodcům, jestliže měli ze svého zaměstnání nárok na plný vánoční příspěvek v roce 1946. Požívá-li oprávněná osoba několika důchodů z úrazového pojištění, poskytne se jí pouze přídavek nejvyšší.

§ 3.

K důchodům vypláceným do ciziny se přídavek neposkytuje.

§ 4.

Neprávem přijaté přídavky jest nositel pojištění oprávněn sraziti si z běžného důchodu

nebo z jiné dávky, na kterou má týž příjemce nárok.

§ 5.

Přídavky podle tohoto zákona jsou osvobozeny od daně důchodové.

§ 6.

Náklady spojené s výplatou přídavků podle tohoto zákona hradí nositelé pojištění ze svého.

§ 7.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. prosince 1946; provede jej ministr sociální péče.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

118.

Zákon

ze dne 11. června 1947

o plnění závazků znějících na říšské marky na Slovensku a v poměru mezi zeměmi Českou a Moravskoslezskou a Slovenskem.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) Peněžité závazky znějící na říšské marky, pokud trvají v den, kdy tento zákon nabude účinnosti, mezi tuzemci na Slovensku navzájem nebo mezi tuzemcem v zemi České nebo Moravskoslezské na jedné straně a mezi tuzemcem na Slovensku na straně druhé, je dlužník povinen splnit v československých korunách v poměru 1 říšská marka = 10 Kčs.

(2) Tuzemci ve smyslu odstavce 1 se rozumějí osoby fyzické nebo právnické, které mají v den, kdy tento zákon nabude účinnosti, bydliště nebo sídlo na území Československé republiky. Stejně platí o filiálkách, závodech a reprezentacích cizozemských podniků, mají-li sídlo na tomto území.

§ 2.

Bez zřetele na ustanovení § 1, odst. 1 je dlužník povinen splnit v československých ko-

runách v poměru 1 říšská marka = 10 Kčs peněžité závazky znějící na říšské marky, které trvají v den, kdy tento zákon nabude účinnosti:

1. je-li věřitelem některá pokladna československého státu nebo veřejnoprávní korporace nebo jejich fond, ústav, podnik nebo jiné zařízení na území Slovenska, ačli nejde o závazky z cenných papírů cizozemských, nebo

2. pocházejí-li z vkladů na vkladní knížky u peněžních ústavů nebo peněžních podniků na území Slovenska, počítajíc v to filiálky cizozemských ústavů a podniků na tomto území, nebo

3. jsou-li zajištěny zástavním právem na nemovitosti ležící na území Slovenska.

§ 3.

O plnění peněžitých závazků z pojistných smluv jakéhokoli druhu, znějících na říšské marky, budou dána ustanovení zvláštní; až do jich vydání je dlužník oprávněn plnit v československých korunách v poměru 1 říšská marka = 10 Kčs.

§ 4.

(1) Předchozími ustanoveními zůstávají nedotčena ustanovení dekretu presidenta republiky ze dne 2. srpna 1945, č. 36 Sb., o plnění závazků znějících na říšské marky, a ustanovení dekretu presidenta republiky ze dne 19. října 1945, č. 91 Sb., o obnovení československé měny.

(2) Rovněž zůstávají nedotčena obmezení stanovená platnými předpisy co do nakládání s nepřátelským majetkem a co do placení závazků vůči osobám státně nespolehlivým.

§ 5.

Ministr financí se zmocňuje, aby po vyjádření pověřence financí vyhláškou v úředním listu, na Slovensku též v úředním věstníku (Úradnom vestníku), upravit způsob náhrady za platidla markové měny, pokud obíhala na území Slovenska.

§ 6.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři spravedlnosti a financí.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Drtina v. r.

Dr. Dolanský v. r.

119.

Vyhláška ministra spravedlnosti**ze dne 17. června 1947****o úplném znění zákonných ustanovení o právu
chudých.**

Podle čl. XIII zákona ze dne 12. června 1947, č. 105 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení o soudní organizaci a o příslušnosti a řízení v občanských věcech právních, vyhláší úplné znění zákonných ustanovení o právu chudých.

Dr. Drtina v. r.

Příloha k vyhlášce č. 119/1947 Sb.

I. Titul sedmý zákona ze dne 1. srpna 1895, č. 113 ř. z., o soudním řízení v občanských věcech právních (civilního soudního řádu), ve znění novel, zní:

Právo chudých.

§ 63.

Právo chudých povolí soud, jestliže strana, která o to žádala, nemůže zapraviti náklady sporu bez zkrácení nutné výživy pro sebe a osoby, k jejichž výživě je podle zákona povinna, a zamýšlené domáhání se nebo bránění práva se nejeví svévolným nebo zřejmě marným. Jde-li o nárok, jehož strana nabyla postupem, nelze povolit právo chudých, je-li důvodné podezření, že k postupu došlo proto, aby pro spor bylo dosaženo práva chudých.

Není-li zvláštních mezinárodních úmluv, povoluje soud cizincům právo chudých za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako československým státním občanům, přiznává-li domovský stát cizinců právo chudých československým státním občanům stejně jako svým. Je-li pochybno, zdali se vzájemnost zachovává, vyžádá si o tom soud prohlášení ministerstva spravedlnosti; toto prohlášení je pro soud závazné.

Osobám bez státní příslušnosti, které mají trvalý pobyt na zdejším státním území, se právo chudých povoluje za stejných podmínek jako československým státním občanům.

Je-li stranou ve sporu úřední orgán, povolí mu soud na návrh právo chudých, jestliže prostředky potřebné k vedení sporu nelze opatřit ani ze spravované majetkové podstaty, ani od

osob na vedení sporu hospodářsky zúčastněných, zamýšlené domáhání se nebo bránění práva se nejeví svévolným nebo zřejmě marným a nepřekáží tomu ani ustanovení odstavce 1, věty druhé. To platí přiměřeně, je-li stranou ve sporu zdejší právnická osoba, přičilo-li by se veřejnému zájmu, když by se od sporu upustilo nebo do něho nevstoupilo.

§ 64. -

Povolením práva chudých obdrží strana pro určitý spor

1. zatímní osvobození od kolkových a jiných poplatků, které se platí z důvodu sporu;

2. osvobození od povinnosti složit jistotu za náklady na spor;

3. právo žádati, aby k prozatímně bezplatnému hájení jejich práv byl jmenován advokát; tato žádost může být spojena se žádostí o povolení práva chudých;

4. oprávnění dáti ve sporu neadvokátském žalobu, pro kterou by byl příslušný soud mimo sídlo okresního soudu, v jehož obvodu má strana své bydliště nebo stálý pobyt, do protokolu u tohoto okresního soudu; protokol se zašle soudu procesnímu;

5. zatímní osvobození od povinnosti zapraviti poplatky vyslaných soudců a jiných zaměstnanců soudu, poplatky výkonných orgánů, svědků a znaleců, náklady na soudní opisy protokolů a příloh i rubrik, náhradu poštovního za zásilky v soudním řízení, náklady na potřebné vyhlášky a konečné potřebné hotové výdaje, které učinili zákonní zástupcové procesním soudem zřízení anebo advokát nebo zástupce chudé straně jmenovaný. Tyto poplatky a výdaje budou prozatímně zapraveny ze státní pokladny. Jsou-li tu okolnosti zvláštního zřetele hodné, může soud na žádost chudé strany naříditi, aby i poplatky opatrovníka ustanoveného podle §§ 8, 9 a 116 byly zatím hrazeny ze státní pokladny.

Má-li právo chudých žalobce, požívá žalovaný v stejném rozsahu zatímního osvobození uvedeného v odstavci 1, č. 1 a 5, pokud jde o procesní úkony nutné k obraně proti žalobě.

§ 65.

Žádost za propůjčení práva chudých budiž podána písemně do protokolu u procesního soudu příslušného v první stolici. Jestliže by chudá strana měla své bydliště nebo stálý pobyt mimo obvod okresního soudu, jenž je v sídle procesního soudu, může žádost za propůjčení práva chudých dáti do protokolu u okresního soudu svého bydliště nebo stálého pobytu.

V žádosti třeba označiti spor, pro který má býti povoleno právo chudých, stručně vylíčit jeho skutkový základ a uvést důkazní prostředky. Zároveň budiž předloženo úřední vysvědčení o osobních poměrech strany, jíž má býti právo chudých propůjčeno, a místopřísežné seznání strany o tom, jaké má jmění a jaký má příjem. Kdo učiní v místopřísežném seznání vědomě nepravdivé údaje, bude potrestán podle výše způsobené nebo zamýšlené škody pro přestupek nebo pro zločin podvodu.

Podrobnější předpisy o způsobu místopřísežného seznání, o vydávání úředního vysvědčení a o ověřování údajů žadatelových, zejména knihovními soudy a finančními úřady, jakož i o postupu při tom budou vydány vládním nařízením. Obce jsou povinny spolupůsobiti, zejména při vystavování úředních vysvědčení.

Poručencům a opatrovancům může vysvědčení vydati a místopřísežné seznání potvrditi také poručenský (opatrovnický) soud.

O tom, zda má býti straně povoleno právo chudých, rozhoduje soud, u kterého se věc právě projednává.

Soud může také povolit právo chudých jen částečně.

Ustanoveními předchozích odstavců nejsou dotčeny zvláštní předpisy mezinárodních smluv o získání práva chudých. Není-li takových smluv, stačí u cizinců vysvědčení o majetkových poměrech, vydané příslušnými úřady státu bydliště nebo pobytu cizincova; není-li tam úřadu oprávněného vydati takové vysvědčení nebo odpírá-li tento úřad vydati takové vysvědčení cizincům, stačí vysvědčení vydané úřady domovského státu cizincova. Vysvědčení vydané v cizině musí býti ověřeno zastupitelským úřadem Československé republiky ve státě, kde vysvědčení bylo vydáno.

§ 66.

Zda straně, která o to podle § 64, odst. 1, č. 3 žádala, má být ustanoven advokát, rozhodne soud, u kterého se věc právě projednává.

Nejde-li o spor advokátský, posoudí soud, zda je třeba jmenovati chudé straně advokáta, a může také zastoupení strany svěřit některému ze svých soudců nebo úředníků.

Advokáta samého jmenuje výbor advokátní komory k tomu povoláný. V případech zvlášť naléhavých jmenuje advokáta soud a zpraví o tom výbor advokátní komory.

Na návrh chudé strany nebo advokáta pro ni jmenovaného může soud vyzvati výbor advokátní komory, aby jmenoval jiného advo-

káta, má-li za to, že je toho podle stavu případu nutně třeba. V případech zvlášť naléhavých může jiného advokáta jmenovat soud a zpraví o tom výbor advokátní komory.

Jmenování podle předchozích odstavců nahrazuje advokátovi plnou moc procesní.

§ 67.

K procesním úkonům vyžadujícím spolupůsobení advokátova, které je třeba za sporu vykonati mimo obvod okresního soudu, v němž bydlí advokát jmenovaný pro chudou stranu, jmenuje na jeho návrh nebo na žádost chudé strany výbor advokátní komory nebo za podmínek § 66, odst. 2, věty druhé soud advokáta, který bydlí v obvodě okresního soudu, v němž má býti vykonán dotčený procesní úkon. Ustanovení toto neplatí v poměru mezi několika okresními soudy v jednom místě.

§ 68.

Právo chudých zaniká smrtí strany, jíž bylo povoleno, pokud nejde o úkony nutné k tomu, aby strana byla uchráněna právní újmy.

Soud, u kterého se věc právě projednává, může právo chudých odejmouti, ukáže-li se, že některá podmínka pro povolení práva chudých nebyla nebo není již dána. Ukáže-li se domáhání se nebo bránění práva svévolným nebo zřejmě marným, může i advokát chudé strany u soudu vždy žádati, aby právo chudých bylo odňato.

§ 69.

Straně, která nepravdivými údaji vyloudila propůjčení práva chudých, budiž uložen trest pro svévoli.

Kdo by ve vysvědčení uvedeném v § 65 vědomě nebo z hrubé nedbalosti učinil nesprávné údaje nebo kdo by nesprávné údaje vědomě potvrdil jako pravdivé, ručí, jestliže právo chudých bylo propůjčeno, za částky, od nichž strana prozatím byla osvobozena, dále za náklady zastoupení advokátem a za všelikou jinou tím způsobenou škodu.

§ 70.

Byl-li odpůrce chudé strany odsouzen k náhradě nákladů sporu zcela nebo zčásti, vyberou se přímo u něho v stejném poměru náklady uvedené v § 64, odst. 1, č. 1 a 5, od nichž byla chudá strana prozatím osvobozena. U odpůrce chudé strany se vyberou také náklady, od nichž byl podle § 64, odst. 2 prozatím osvobozen on sám, byl-li odsouzen zcela nebo zčásti

k náhradě nákladů sporu nebo byly-li náklady sporu vzájemně zrušeny.

Byl-li spor ukončen smírem, vyberou se u odpůrce chudé strany náklady uvedené v odstavci 1 v poměru určeném v smíru, nejméně však v poměru, v kterém by odpůrce tyto náklady hradil podle odstavce 1, když by jej soud ve věci samé uznal za povinna plněním stejného obsahu jako ve smíru.

Nelze-li částky, které se podle odstavce 1 nebo 2 vyberou přímo u odpůrce, určit hned v rozhodnutí, jímž se věc konečně vyřizuje, stanoví je soud usnesením.

§ 71.

Straně, které bylo propůjčeno právo chudých, uloží se, aby doplatila částky, jež zapraviti byla podle práva chudých prozatím osvobozena, jakmile soud nabude přesvědčení, že strana je s to, aby tak učinila bez zkrácení nutné výživy pro sebe a osoby, k jichž výživě je podle zákona povinna; to platí přiměřeně, bylo-li právo chudých povoleno podle § 63, odst. 4. Není-li strana s to, aby doplatila v plném rozsahu, může jí soud uložit, aby doplatila jen část. Po pravomocném ukončení sporu vyslovuje tuto povinnost soud, který ve věci rozhodoval v první stolici.

Uloží-li se podle odstavce 1 doplacení žalobci, je žalovaný ve stejném rozsahu povinen doplatit částky, od nichž byl zatím osvobozen podle § 64, odst. 2. Pokud však by měl nárok na náhradu těchto částek proti žalobci, uloží se doplacení přímo žalobci.

Je-li tu takový závazek doplatit, uloží se straně především náhrada hotových výdajů, které jdou k tíži státní pokladny podle § 64, odst. 1, č. 5, pak zapravení odměny a výdajů advokátových a konečně zaplacení kolkových a jiných poplatků.

§ 72.

Ve věcech práva chudých rozhoduje soud bez ústního jednání, může však, než vydá usnesení, naříditi všechna vyhledávání potřebná k vysvětlení.

Strany nepotřebují při jednáních, která konají před soudem podle předpisu tohoto titulu, ani tenkrát zastoupení advokátem, když je procesním soudem krajský soud.

Rozhodnutí, jímž bylo straně propůjčeno právo chudých, nemůže odpůrce napadati rekusem. Rozhodnutí, že pro chudou stranu má být jmenován advokát, může být napadeno rekusem jen proto, že není důvodu, aby advo-

kát byl straně ustanoven; tento rekurs může podati odpůrce chudé strany, advokát chudé strany jmenovaný a výbor té advokátní komory, která má advokáta jmenovati. Rekursy proti rozhodnutím podle tohoto titulu může chudá strana i u krajského soudu podati do protokolu; stejně platí o rekursu odpůrce proti rozhodnutí, jímž mu bylo uloženo doplatiti náklady. Chudá strana může rekurs podati i u okresního soudu svého bydliště nebo stálého pobytu.

Proti rozhodnutí rekursního soudu nejsou opravné prostředky přípustné.

§ 73.

Podání žádosti o povolení práva chudých, jakož i podání některého jiného návrhu podle tohoto titulu přípustného neopravňuje žádnou ze stran, aby odepřela dáti se do sporu nebo pokračovati v projednávání, nebo aby žádala o prodloužení lhůt nebo o odročení roků.

Podá-li strana v případech, kdy jí má býti jmenován advokát, do tří dnů po doručení žaloby, rozsudku nebo odvolacího (dovolacího) spisu žádost za propůjčení práva chudých nebo za jmenování advokáta jako zástupce chudých, počítají se zákonné i soudcovské lhůty, třebaž již započaté, ale v době podání žádosti dosud neuplynulé, teprve ode dne, kdy advokátu bylo doručeno rozhodnutí, že byl jmenován zástupcem chudých, nebo kdy bylo straně doručeno pravomocné rozhodnutí, že žádosti nebylo vyhověno.

II. Piata hlava zák. č. 1/1911 (občianskeho sporového poriadku), v znení noviel, znie:

Právo chudoby.

Priznanie práva chudoby.

§ 112.

Právo chudoby možno priznať zpravidla strane, ktorá nemá väčší dôchodok, než ako je obyčajná nádeňnícka mzda, obvyklá v jej bydlisku.

Súd však pri uvážení všetkých okolností môže priznať právo chudoby aj strane, ktorá nemôže uhradiť trovy sporu bez skrátenia vlastnej potrebnej výživy a tých jej príslušníkov, o vydržovanie ktorých je povinná sa postarať podľa zákona alebo zákonnej praxe.

Nemožno priznať právo chudoby tomu, o kom už vopred možno predpokladať, že sa bude súdiť celkom bezúspešne.

Právo chudoby nemožno priznať, ak ide o nárok, ktorý strana nadobudla postúpením, a je dôvodné podozrenie, že k postúpeniu došlo preto, aby sa dosiahlo pre spor právo chudoby.

Ak niet osobitných medzinárodných smlúv, súd priznáva cudzincom právo chudoby pri rovnakých podmienkach a v rovnakom rozsahu ako československým štátnym občanom, ak cudzincov domovský štát priznáva právo chudoby československým štátnym občanom rovnako ako svojim. Ak je pochybné, či sa zachováva vzájomnosť, súd si o tom vyžiada vyhlásenie Ministerstva spravodlivosti; toto vyhlásenie je pre súd záväzné.

Osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré majú trvalý pobyt na tunajšom štátnom území, právo chudoby sa priznáva pri rovnakých podmienkach ako československým štátnym občanom.

Ak je stranou v spore úradný orgán, súd mu prizná na žiadosť právo chudoby, ak prostriedky potrebné na vedenie sporu nemožno zadovážiť ani zo spravovanej majetkovej podstaty, ani od osôb zúčastnených hospodársky na vedení sporu a neprekážajú tomu ani ustanovenia odsekov 3 a 4. To isté platí primerane, ak je stranou v spore tunajšia právnická osoba a ak by sa priecilo verejnému záujmu, keby sa upustilo od uplatnenia alebo bránenia práva.

Obsah práva chudoby.

§ 113.

V dôsledku priznania práva chudoby strana:

1. je predbežne oslobodená zaplatiť poplatky a kolky, ktoré vzniknú vo veci počnúc od vznesenia žiadosti o priznanie práva chudoby;

2. je oslobodená od povinnosti složiť zábezpeku na trovy sporu;

3. nadobúda práva, aby jej bol ustanovený advokát na dočasné bezplatné vedenie jej veci, pokiaľ sa týka zástupca z úradníkov súdu alebo štátneho zastupiteľstva (§ 116);

4. je predbežne oslobodená zaplatiť odmenu a trovy vyslaných sudcov a iných zamestnancov súdu, náhradu poštovného za doručenie súdnych vybavení, patričnosti svedkov a znalcov, ako aj trovy potrebných vyhlášok a opatrovníka a na to poskytne erár preddavok.

Osobitné predpisy určujú, pokiaľ je prípustné oslobodenie od kolkov a poplatkov z dôvodu chudoby.

Ak má právo chudoby žalobník, požíva žalovaný v rovnakom rozsahu predbežné oslobodenia uvedené v odseku 1 č. 1 a 4, pokiaľ ide

o procesné úkony potrebné na obranu proti žalobe.

§ 114.

Priznanie práva chudoby nedotýka sa záväzku nahradiť odporcovi trovy sporu.

§ 115.

O priznanie práva chudoby možno žiadať na sporovom súde písomne alebo ústne.

Ak strana býva alebo sa zdržuje mimo obvodu okresného súdu, ktorý je v sídle sporového súdu, môže svoju žiadosť ústne predniesť i na okresnom súde svojho bydliska alebo pobytu, ktorý o tom napísanú zápisnicu pošle sporovému súdu.

V žiadosti treba podľa potreby označiť stav sporovej veci a udať dôkazné prostriedky. So žiadosťou treba predložiť úradné vysvedčenie, ktoré dosvedčuje stav a zamestnanie strany, jej majetkové pomery, sumu priamych štátnych daní, ktoré má platiť, ďalej okolnosť, že jej dôchodok nepresahuje obyčajnú ná dennícku mzdu, obvyklú v jej bydlisku. Ak strana žiada o priznanie práva chudoby na základe § 112 ods. 2, má úradné svedectvo okrem stavu, zamestnania, majetkových pomerov strany a sumy priamych štátnych daní, ktoré má platiť, dosvedčiť i rodinné pomery strany pomenovaním osôb, o vydržovanie ktorých je povinná sa starať, a to, že strana nemôže uhradiť trovy sporu. Porúčencom a opatrovancom môže toto vysvedčenie vystaviť aj poručenský súd.

Vystavovanie úradného vysvedčenia upravené je ináč osobitným nariadením.

Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa nedotýkajú osobitných predpisov medzinárodných smlúv o zadovážení práva chudoby. Ak niet takých smlúv, u cudzincov postačí vysvedčenie o majetkových pomeroch vydané príslušnými úradmi štátu, kde má cudzinec bydlisko alebo pobyt; ak tam niet úradu oprávneného vydať také vysvedčenie alebo tento úrad odopiera vydať cudzincom také vysvedčenie, postačí vysvedčenie vydané úradmi cudzincovho domovského štátu. Vysvedčenie vydané v cudzine musí byť overené zastupiteľským úradom Československej republiky v štáte, kde vysvedčenie bolo vydané.

Súd môže tiež povoliť právo chudoby len čiastočne.

§ 116.

Advokáta pre chudobnú stranu na bezplatné vedenie jej veci možno určiť len na jej vý-

slovnú žiadosť, ktorá môže byť podaná alebo prednesená zároveň so žiadosťou o priznanie práva chudoby (§ 115 ods. 1 a 2). Pokiaľ nie je nariadené zastúpenie advokátom, posúdi súd, či je treba chudobnej strane ustanoviť advokáta, a môže na miesto neho zriadiť chudobnej strane zástupcu z úradníkov súdu alebo štátneho zastupiteľstva.

V súrnom prípade určí chudobnej strane advokáta súd a upovedomí o tom advokátsku komoru. Určenie advokáta ináč upravuje advokátsky poriadok.

Určenie advokáta pre chudobnú stranu nahrádza advokátovi zmocnenie na vedenie sporu.

Rozsah práva chudoby. Určenie iného advokáta namiesto doterajšieho.

§ 117.

Priznanie práva chudoby vzťahuje sa aj na opravné a exekučné konanie.

Ak záštitník nebýva v sídle odvolacieho súdu, môže na odvolacom súde žiadať, aby na odvolacie pojednávanie bol určený iný advokát.

Na žiadosť záštitníka podanú na sporovom súde, možno určiť iného advokáta, ak sa javí potrebným zastúpenie advokátom pri sporovom úkone, ktorý má byť vykonaný dožiadáním na mieste vzdialenom od advokátovho bydliska.

Čo do určenia treba použiť druhý odsek predchádzajúceho paragrafu s tým, že v súrnom prípade určí advokáta dožiadaný súd.

Zánik práva chudoby.

§ 118.

Právo chudoby zaniká smrťou strany, ktorej bolo priznané. Zánik však nevylučuje, aby záštitník vykonal potrebné úkony na základe práva chudoby.

Sporový súd v ktoromkoľvek štádiu konania i z úradnej moci zbaví stranu usnesením práva chudoby, ak vyjde najavo, že pre priznanie práva chudoby nebolo alebo už niet podmienok. Z dôvodu, že spor javí sa už vopred celkom bezúspešným, súd povinný je i na žiadosť záštitníka rozhodnúť o otázke odňatia práva chudoby.

Strane, ktorá nepravdivými údajmi vylúdila priznanie práva chudoby, má byť uložená pokuta do 3.000 Kčs.

Kto by vo vysvedčení uvedenom v § 115 vedome alebo z hrubej neobalosti urobil nesprávne údaje alebo nesprávne údaje vedome potvrdil ako pravdivé, ručí, ak právo chudoby bolo priznané, za sumy, od platenia ktorých strana dočasne bola oslobodená, ďalej za trovy zastúpenia advokátom a za všetku inú tým spôsobenú škodu.

§ 119.

Strana, ktorá vedie spor právom chudoby, povinná je sumy, od platenia ktorých bola predbežne oslobodená, dodatočne zaplatiť, ak už nie sú tu majetkové podmienky pre právo chudoby.

Ak strana nie je schopná zaplatiť celé sumy, súd ju môže zaviazat', aby zaplatila iba časť. Po právoplatnom skončení sporu vyriekne tento záväzok súd, ktorý rozhodol vo veci v prvej stolici.

Ak sa žalobník zaviazal platiť podľa odsekov 1 a 2, je žalovaný povinný v rovnakom rozsahu zaplatiť sumy, od ktorých bol predbežne oslobodený podľa § 113 ods. 3. Pokiaľ by však mal nárok na náhradu týchto súm od žalobníka, treba ich vymôcť priamo od žalobníka.

Ak je tu taký záväzok zaplatiť, zaviazal sa strana predovšetkým nahradiť hotové výdavky, ktoré idú na vrub štátnej pokladnice podľa § 113 ods. 1 č. 4, potom zaplatiť odmenu a výdavky advokáta a konečne zaplatiť kolkové a iné poplatky.

§ 120.

Ak bol odporca chudobnej strany odsúdený nahradiť trovy sporu alebo ich časť, treba priamo od neho v rovnakom pomere vymôcť aj trovy uvedené v § 113 ods. 1 č. 1 a 4, od ktorých bola chudobná strana predbežne oslobodená. Od odporcu chudobnej strany treba vymôcť aj trovy, od ktorých bol podľa § 113 ods. 3 predbežne oslobodený on sám, ak bol odsúdený nahradiť trovy sporu alebo ich časť, alebo ak trovy sporu boli vzájomne zrušené.

Ak spor bol ukončený pokonávkou, treba od odporcu chudobnej strany vymôcť trovy uvedené v odseku 1 v pomere určenom v pokonávke, najmenej však v pomere, v ktorom by odporca tieto trovy hradil podľa odseku 1, ak by ho súd vo veci samej odsúdil na plnenie rovnakého obsahu ako v pokonávke.

Ak sumy, ktoré podľa odsekov 1 alebo 2 treba vymôcť od odporcu, nie je možné určiť hneď v rozhodnutí, ktorým vec bola konečne vybavená, stanoví tieto sumy súd usnesením. Ináč vymáhanie je upravené nariadením.

§ 121.

Záštítník může svoje určené trovy a odmenu vymáhať priamo od odporcu, odsúdeného na znášanie trov. Odporca môže len natoľko vzniesť proti advokátovi námietku z pomeru k chudobnej strane, že si môže započítať trovy, ktoré mu boli proti chudobnej strane v tomže spore prisúdené.

§ 122.

O priznaní práva chudoby, o jeho odňatí a o nariadení dodatočného platenia môže súd rozhodnúť bez vypočutia odporcu. Prípadne potrebné pátranie môže súd vykonať i z úradnej moci.

Pred odňatím práva chudoby a pred nariadením dodatočného platenia treba chudobnú stranu vypočuť.

Strana, ktorá žiada o právo chudoby, môže v konaní o tom osobne konať alebo dať sa zastupovať zmocnencom, uvedeným v § 95 č. 1 až 4 i vtedy, keby vo veci bolo povinné zastúpenie advokátom.

Ak strana v prípadoch, v ktorých sa má pre ňu ustanoviť advokát, podá do troch dní od doručenia žaloby, rozsudku alebo odvolania (dovolaní) žiadosť o ustanovenie advokáta ako záštítníka, zákonné a sudcovské lehoty, hoci sa už začaly, ale v čase podania žiadosti ešte neuplynuly, počítajú sa až odo dňa, keď

advokátovi bolo doručené rozhodnutie, že bol ustanovený záštítníkom, alebo odo dňa, keď strane bolo doručené právoplatné rozhodnutie, že žiadosti nebolo vyhovené.

§ 123.

Rozhodnutie, ktorým bolo strane priznané právo chudoby, nemôže odporca napadať rekurzom. Rozhodnutie, že sa chudobnej strane ustanovuje advokát, môže byť napadnuté rekurzom len preto, že niet dôvodu, aby bol strane ustanovený advokát. Tento rekurz môže podať odporca chudobnej strany, advokát ustanovený chudobnej strane a výbor tej advokátskej komory, ktorá má advokáta chudobnej strane menovať. Chudobná strana môže podať rekurz proti usneseniu, ktorým bola jej žiadosť o právo chudoby zamietnutá, alebo právo chudoby jej bolo priznané len čiastočne, alebo ktorým jej bolo právo chudoby odňaté; chudobná strana i jej odporca môže podať rekurz proti usneseniu, ktorým bolo im uložené dodatočné platenie trov (§§ 119, 120); tieto rekurzy možno podať i u krajského súdu do protokolu a chudobná strana môže rekurz podať i u okresného súdu svojho bydliska alebo pobytu.

Proti rozhodnutiu rekurzného súdu nie sú prípustné opravné prostriedky.